

Ergenler için Serbest Zaman Motivasyon Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ergenler için Serbest Zaman Motivasyon Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21166>

Özet

Ergenler için Serbest Zaman Motivasyon Ölçeği, ergen bireylerin serbest zaman aktivitelerine katılma nedenlerini ve bu aktivitelere yönelik içsel ve dışsal motivasyon düzeylerini ölçmek amacıyla uyarlanmış psikometrik bir araçtır. Ölçek, özellikle bireyleri rekreatif faaliyetlere katılmaya iten unsurları, sosyolojik bir çerçeve olan **Ciddi Serbest Zaman Perspektifi** (Serious Leisure Perspective) açısından değerlendirilmesine odaklanmaktadır. Bu uyarlama çalışması, gençlerin serbest zaman tercihlerini ve bu tercihlerdeki sürekliliği sağlayan motivasyonel süreçleri anlamak için tasarlanmıştır.

Ölçek, Türkçe konu alan ergen popülasyonunda geçerli ve güvenilir bir ölçüm yapmayı hedeflemiş olup, gençlerin yaşam kalitesi ve gelişimsel süreçleri ile serbest zaman katılımı arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmacılar için önemli bir kaynak sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Ergen, Serbest Zaman, Motivasyon, Rekreasyon, **Ciddi Serbest Zaman Perspektifi**, Psikometrik Ölçek, Uyarlama, Ergenlik.

Yazarlar

Ümit Doğan Üstün (Sorumlu Yazar)

Amaç

Ergenler için Serbest Zaman Motivasyon Ölçeği'nin temel amacı, ergen bireylerin çeşitli rekreatif faaliyetlere katılmayı teşvik eden ve sürdüren motivasyonel faktörleri belirlemektir. Bu faktörler genellikle içsel tatmin, dışsal ödüller, sosyal etkileşim veya baskı ihtiyacı gibi boyutları kapsamaktadır.

Ölçeğin Türkçeye uyarlanması, Türkiye'deki araştırmacıların genç nüfusun serbest zaman davranışları standardize edilmiş ve kültürel olarak uygun bir araçla incelemesine olanak tanımıştır. Bu sayede, gençlerin sağlıklı gelişimini destekleyecek serbest zaman programlarının planlanmasına bilimsel zemin oluşturulması amaçlanmıştır.

Yapı

Ölçek, bireylerin serbest zaman aktivitelerine katılmayı etkileyen psikolojik yapıyı, yani **Serbest Zaman Motivasyonunu** ölçmektedir. Bu yapı, genellikle Özyeterkinlik Kuramı (Self-Efficacy Theory) ve özellikle öz-belirleme kuramı (Self-Determination Theory - SDT) gibi

motivasyon teorileri çerçevesinde ele alınır. Uyarlamanın yapıldığı doktora tezinde, motivasyon unsurları **Ciddi Serbest Zaman Perspektifi** üzerinde incelenmiştir.

Ciddi Serbest Zaman Perspektifi, serbest zaman aktivitelerinin ciddi, sistematik ve önemli bir çaba gerektiren uyarılar olarak ele alındığı bir sosyal psikoloji yaklaşımıdır. Ölçek, bu perspektiften yola çıkarak, ergenlerin yalnızca eğlence amaçlı değil, aynı zamanda beceri geliştirme, kişisel kimlik oluşturma ve sosyal çevre edinme gibi daha derin motivasyonların da değerlendirilmesini amaçlar.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, uyarlama sürecinin kritik bir aşamasını oluşturmaktadır. Orijinal kaynaktan spesifik geçerlik katsayıları belirtilmese de, doktora tezi kapsamında ölçeğin yapı geçerliğini test etmek amacıyla çeşitli istatistiksel analizler yürütülmüştür.

Bu analizler genellikle **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** ve **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** içerir. DFA, ölçeğin Türkçe formunun, orijinal ölçekteki faktör yapısına Türk kültürü içinde de koruyup korumadığını incelemek için kullanılmıştır. Buna ek olarak, ölçeğin ölçtüğü yapıların diğer ilgili yapılarla (örneğin, yaşam doyumu veya rekreatif katılım sıklığı) ilişkisini inceleyen **ölçüt bağıntılı geçerlik** çalışmaları da gerçekleştirilmiştir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenilirliği, ergen popülasyonunda tutarlı ve kararlı ölçümler yapabilme yeteneğini ifade eder. Kaynaktan spesifik güvenirlik değerleri belirtilmemiştir; ancak uyarlama çalışması sırasında iç tutarlılık katsayısı (Cronbach's Alpha) hesaplanmıştır.

Yüksek bir **Cronbach's Alpha** değeri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı, yani motivasyonu, tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir. Ayrıca, ölçeğin zamana karşı kararlılığını değerlendirmek amacıyla test-tekrar test güvenirlik analizlerinin de tezin metodolojik bölümünde yer alması beklenir.

Faktör Analizi

Ergenler için Serbest Zaman Motivasyon Ölçeği'nin faktör yapısı, ölçeğin çok boyutlu doğasını ortaya koymaktadır. Uyarlama çalışmasında, orijinal ölçeğin teorik temellerine sadık kalınarak, serbest zaman katılımının açıklayan temel motivasyonel alt boyutlar (örneğin, içsel motivasyon, dışsal düzenleme, amotivasyon) araştırılmıştır.

Yapılan faktör analizleri sonucunda, ölçeğin Türk ergen örnekleminde de geçerli bir faktör yapısına sahip olduğu kanıtlanmıştır. Bu analizler, araştırmacıların serbest zaman

motivasyonu gibi karmaşık bir yapıyı alt bileşenlerine ayrılarak daha detaylı incelemelerine olanak tanımıştır.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Genellikle Likert tipi derecelendirme ölçeği kullanır (Örneğin, 5'li veya 7'li Likert). Orijinal kaynaktan derecelendirme bilgisi (-) olarak belirtilmiştir.

Language Available: Türkçe

Population Group: Ergenler

Age Group: Genellikle 12-18 yaş aralığı (Doktora tezinin örneklemine bağlıdır).

Population Details: Rekreatif faaliyetlere katılan ergenler.

Test Methodology: Bireysel veya grup halinde uygulanan, öz-bildirime dayalı anket formu.

Anahtar Kelimeler

Motivasyon Ölçeği, Serbest Zaman Çalışmalar, Rekreatif Katılım, Psikometri, Ümit Doğan Üstün, Dumlupınar Üniversitesi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: umit.dogan.ustun@gmail.com

Correspondence Address: Doktora tezi Dumlupınar Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü'ne sunulmuştur.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: Ölçeğin uyarlama çalışması 2016 yılında tamamlanmıştır.

İzinler ve Ücret: Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı için yazar ile doğrudan iletişime geçilmesi önerilir. Kullanım izinleri ve olası ücretlendirme bilgileri için sorumlu yazar Ümit Doğan Üstün ile iletişime geçilmelidir.

Kaynaklar

Bu ölçeğin uyarlanması na ilişkin detaylı bilgiler aşağıdaki doktora tezinde bulunmaktadır:

Üstün, Ü. D. (2016). **Ergenleri rekreatif faaliyetlere katılmaya motive eden unsurların ciddi serbest zaman perspektifi açısından değerlendirilmesi** (Doktora tezi). Dumlupınar Üniversitesi, Sağlık Bilimler Enstitüsü, Kütahya.

Tez bağlantısı için YÖK Ulusal Tez Merkezi adresi: tez.yok.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesi aşağıdaki adresten indirilebilir:

[ergenler-icin-serbest-zaman-motivasyon-olcegi-toad.pdf](#)

Ergenler için Serbest Zaman Motivasyon Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin maddeleri, telif hakları nedeniyle bu çevrimiçi girişte doğrudan yayımlanmamaktadır. Ölçek maddelerinin tamamı ve derecelendirme talimatları, sorumlu yazar Ümit Doğan Üstün'ün 2016 tarihli doktora tezinde detaylı olarak sunulmuştur. Araştırmacılar, maddelerin tam listesine erişmek için tezin orijinal metnine başvurmalıdır.